

Forslag til lov om ændring af realkreditlov og lov om stempelafgift m.v. (Foranstaltninger til imødegåelse af tvangsauktioner samt til stimulering af omsætningen af ejerboliger).

Af boligministeren (Agnete Laustsen).

(Fræmsat 16/5 90. Første behandling 17/5 90. Betænkning 23/5 90. Ændringsforslag nr. 14 af 28/5 90 uden for betænkningen af boligministeren).

Der var stillet 13 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af boligministeren (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af boligministeren:

Til § 1

14) I det under nr. 3 foreslåede § 26, stk. 5, indsættes efter sidste punktum som nyt punktum:

»Lån efter 1. punktum kan endvidere ydes til ekstraordinær nedbringelse af op til 5 pct. af restgælden på efterstående pantebrev, såfremt ydelsen på disse pantebrev nedsættes forholdsmæssigt.«

Til § 4

15) I det under nr. 1 foreslåede § 3, stk. 5, indsættes efter sidste punktum som nyt punktum:

»Lån efter 1. punktum kan endvidere ydes til ekstraordinær nedbringelse af op til 5 pct. af restgælden på efterstående pantebrev, såfremt ydelsen på disse pantebrev nedsættes forholdsmæssigt.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Til ændringsforslagene gives der mulighed for, at låntager kan finansiere et eventuelt ekstraordinært afdrag til efterstående panthavere for derved at motivere dem til at give samtykke til den foreslåede omprioritering.

Det bemærkes, at den foreslåede finansieringsordning ikke i videre omfang, end hvad der i forvejen følger af pantebrevet, medfører pligt for den efterstående panthaver til mod et ekstraordinært afdrag at give samtykke til om-

bytningen. Ændringsforslagene giver heller ikke efterstående panthavere ret til ekstraordinære afdrag i videre omfang, end hvad der i forvejen følger af pantebrevet.

Det er en forudsætning for, at realkreditinstituttet kan yde lån efter disse bestemmelser, at det ekstraordinære afdrag modsvares af en forholdsmæssig nedsættelse af ydelsen på det efterstående pantebrev. Dette indebærer, at den fremtidige årlige ydelse skal nedsættes, således at den udgør samme procent af den nye restgæld, som den hidtidige ydelse udgjorde af den gamle restgæld, hvorved pantebrevets løbetid bibeholdes.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Jeg vil først kommentere boligministerens ændringsforslag uden for betænkningen.

De handler om et problem, som vi også havde lejlighed til at berøre under førstebehandlingen her i salen og har prøvet at se en lille smule på under udvalgsbehandlingen, nemlig det forhold, at efterstående panthavere i de tilfælde, hvor der ikke er rykningsklausul, der gør dem forpligtede til at give en tilladelse til, at der kan optages større lån foran dem, skal give tilladelse til omlægning af realkreditlån, der står foran dem. Det kan give et problem i henseende til en gennemførelse af de omlægninger, som man fra nogle sider kunne ønske at gennemføre, og som det forslag, vi i øvrigt behandler, giver mulighed for.

Jeg bemærkede under førstebehandlingen, at det faktisk er en af de mekanismer, som ligger i selve markedet, og som kunne være hensigtsmæssig, nemlig at de panthavere, som rent faktisk kan se, at de vil være reddet ind i varmen ved at sørge for, at de lån, der står foran dem, kan blive betalt ved at få en lempeligere afdragsordning, selvfølgelig vil sige ja, hvorved der vil være en lempelse for de boligejere, som har brug for det, hvorimod en efterstående panthaver vil sige nej, hvis man har en tro på, at boligejeren kan betale enhver sit og altså både betale de foranstående lån og den efterstående panthavers lån uden problemer.

[Pia Gjellerup]

Og det er faktisk ganske fornuftigt, at de mennesker, som man vurderer ikke vil have betalingsproblemer, ikke på denne måde får en forbrugsudvidelsesmulighed.

Imidlertid har man i den forligskreds, som har været informeret om dette forslag – regeringen, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti – også fået lavet et par små ændringsforslag vedrørende disse efterstående panthavere, som gør, at realkreditinstitutterne vil få mulighed for at give et yderligere lån til indfrielse eller til betaling af et 5 pct. ekstraordinært afdrag af restgælden på de efterstående pantebreve.

I relation til det, jeg sagde som indledning, kan jeg sige fra Socialdemokratiets side, at vi ikke kan støtte det forslag. For det første er det kosmetisk i forhold til de steder, hvor der kunne være et problem. For det andet vil det komme til at bryde ind i den mekanisme, som det ellers er hensigtsmæssigt at have på området.

Af øvrige ændringsforslag skal jeg kommentere SF's ændringsforslag, som går ud på, at man vil fjerne den stempelfri sommer, som er det eneste virkelige indhold af det forslag, som vi har til behandling, og derfor er vi selvfølgelig fra Socialdemokratiets side ikke interesseret i at støtte SF's ændringsforslag. Vi vil stemme imod det.

Vi har et enkelt problem i forhold til stempelfrihed, som gør, at vi skal anmode om at få sagen tilbage til udvalget mellem anden- og tredjebehandlingen, nemlig spørgsmålet om stempelfrihed mellem hinanden ikke uafhængige parter, og derfor skal jeg allerede nu i forhandlingen anmode om, at vi får mulighed for at se på det problem mellem anden- og tredjebehandlingen, så vi kan få den mulige skønhedsfejl vasket af.

Endelig skal jeg kommentere de socialdemokratiske ændringsforslag, som ligger i betænkningen i to grupper, hvoraf det ene vedrører spørgsmålet om at udvide den periode, hvor man kan optage de 30-årige ejerskiftelån, fra ikke udelukkende at være den samme periode, som man kan få stempelfrihed, men en periode, som rækker året ud. Baggrunden for vores forslag har været, at vi mener, det er en helt urimelig situation, boligmarkedet vil komme i, når vi nærmer os afslutningen af perioden for begge lempelser, nemlig dels stempelafgiftsfriheden, dels de fordelagtige ejerskiftelån. Når vi når mod slutningen af perioden – og det vil sige,

når vi når hen til august måned – vil der være nogle klemte boligejere, der vil være fuldstændig desperate for at få afsat deres huse. Det mener vi ikke hverken prisdannelsen eller de pågældende boligejere kan være tjent med, og derfor foreslår vi, at den periode, hvor man kan optage de 30-årige ejerskiftelån, udvides til at være perioden fra nu og til årets udgang.

Endelig er der et par forslag, som gør op med det meget ulogiske forhold, som jeg også pegede på under førstebehandlingen, at der for de 30-årige lån, som er optaget i forbindelse med tvangsauktionsordningen, skal ske indfrielse ved ejerskifte, mens det ikke er tilfældet for de 30-årige lån, som optages i forbindelse med ganske ordinære ejerskifter her i sommerens løb, og de 30-årige lån, som ganske almindelige boligejere har adkomst til at få i forbindelse med omlægelse af 20-årige mikslån til 30-årige mikslån. Det er urimeligt og ulogisk, at det netop er dem, der har været i den klemte situation, som får de ringeste vilkår at få 30-års-lån på.

Boligministerens svar på dette forhold har været, at de tvangsauktionstruede boligejere vil få 30-årige annuitetslån, og at disse annuitetslån er så fordelagtige i forhold til de øvrige 30-årige mikslån, at det ikke vil være rimeligt i forhold til en handel med de huse fremover, og derfor skulle annuitetslånene indfries i forbindelse med ejerskifte.

Det er en bagvendt argumentation, idet annuitetslånene jo kun er spændende i begyndelsen. Når man nærmer sig midten, bliver udsigten for et annuitetslån ganske ubehagelig – og så bliver annuitetslånet faktisk det hårde.

Derfor har vi fra Socialdemokratiets side foreslået, at man, hvis man har været i en tvangsauktionssituation, som har givet anledning til, at man har fået omlagt sine lån til et 30-årigt annuitetslån, ikke skal have det omlagt, hvis der er tale om et ejerskab, der har været længere end 5 år, og dér har vi sat grænsen, nemlig 30. juni 1996.

De vurderinger, der har ligget til grund for det, kan ses i den tvangsauktionsrapport, vi har haft anledning til at blive kloge af, hvis man ellers har dyrket den rapport, der kom i september måned sidste år. Der kan man se, at et 30-årigt annuitetslån, når der er gået 5, 6, 7 år, ikke er voldsomt attraktivt i forhold til et 30-årigt mikslån.

[Pia Gjellerup]

Vi har fået et svar fra Boligministeriet, hvori man sammenligner ydelserne med ikke et 30-årigt mikslån – det er jo dér, det ulogiske foregår – men med 20-årige mikslån, og så siger man, at ydelsen på et sådant annuitetslån om 5 år vil være ca. en tredjedel lavere end ydelsen på et 20-årigt mikslån.

Men hvis man omregner ved hjælp af de mange oplysninger, vi i øvrigt har fra Boligudvalgets behandling af forslaget, kan vi godt regne os frem til, hvordan differencen er i forhold til et 30-årigt mikslån, og dér er differencen, sådan som det også har været forudsætningen for Socialdemokratiets ændringsforslag, minimal. Dér er vi nede på en ydelseslættelse på mellem 10 pct. og 15 pct., og det er altså dér, hvor det er mest optimalt. Hvis man så også ser på de første fem år af ejerskabstiden, når man køber hus, viser det sig at være en fordel, som faktisk fuldstændig elimineres.

Derfor er de afvisninger, der er kommet fra Boligministeriet, ikke saglige og ikke holdbare, men det har været de argumenter, som man tilsyneladende har kunnet samle sig om i en kommentar svarende til den, som fru Kirsten Jacobsen nærmest på forligspartiernes vegne gav her for et par uger siden i salen, hvor der blev svaret, idet jeg citerer fra hukommelsen, at »det er en forligskreds, vi har check på. Uanset hvad Socialdemokratiet vil komme og sige, har vi aftalt, at selv om man skulle sige, at 2 plus 2 var 4, ville vi afvise det.«

Det bærer afvisningen af Socialdemokratiets ændringsforslag desværre også præg af.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Det Konservative Folkeparti siger ja til de af boligministeren stillede ændringsforslag. Det drejer sig jo om ombytning af annuitetslån, som har et afdragsforløb, der svarer til de 20-årige mikslån, til 30-årige annuitetslån, og det samme gælder for de 30-årige ejerskiftelån, der kan ydes som annuitetslån.

Når fru Pia Gjellerup nævner, at det er mærkeligt, at man ikke laver de samme muligheder for tvangslånene, at de skal forfalde ved ejerskifte, vil jeg gøre opmærksom på, at tvangslånene jo netop har til formål at hjælpe folk til at blive boende. Et af kriterierne for, at man kan komme ind under denne gældssaneringsordning, er, at den hjælper familien til at blive boende. Derfor kan vi ikke forstå, at der skulle være noget problem dér.

Endelig præciseres det, hvornår der ikke er tale om ejerskifte, nemlig ved overgang til ægtefælle, livsarvinger, medejere og personer, der har haft fælles bopæl med ejeren i de sidste to år før overdragelsen. Jeg tror, det er nyttigt, at man får præciseret, at der ikke er tale om ejerskifte her, for vi kan jo af dagspressen på forskellig vis se, at der har været problemer med definitionen af det.

For så vidt angår efterfølgende panthavere, hvor man taler om indfrielse af lån, hvortil der senest den 15. maj 1990 er ansøgt om lånetilbud, og som ikke afdrages langsommere end et 20-årigt lån, der består af mindst 40 pct. serielån, og hvortil der indtil den 30. juni 1991 kan ydes nominelle lån med en maksimal løbetid på 30 år, udgår efterfølgende panthavere, idet vi har fundet det nødvendigt, at man præciserer, som boligministeren har gjort med et ændringsforslag uden for betænkningen, at der kan indrømmes et eventuelt ekstraordinært afdrag til efterstående panthavere.

Vi ønsker gennem denne mulighed at motivere de efterstående panthavere til at gå ind i omlægningen af disse lån, således at det ikke bliver en prop i hele den omfinansiering, som vi ønsker skal finde sted. Vi kan jo ikke lovgive om, at de skal, og det ønsker vi heller ikke, men vi håber, at efterstående panthavere vil have forståelse for hele situationen. Det vil dog også sikre deres pant bedre, så mon ikke der bare i den mulighed skulle være en motivering for, at man kan komme igennem med en omlægning af lånene, der kan hjælpe de tvangsauktionstruede boligejere og lette bolighandelen i det hele taget.

De øvrige ændringsforslag fra SF og fra Socialdemokratiet stemmer vi imod.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal koncentrere mig om tre punkter.

Det første er de ændringsforslag, der er stillet af ministeren uden for betænkningen. De vedrører, som fru Pia Gjellerup var inde på, problemet med de efterstående panthavere, der jo har brugt denne lejlighed til det, man kan kalde effektiv pression. Jeg synes, at den pression, vi har oplevet, har været uanstændig. Jeg synes, det er uforståeligt, at regeringen nu spiller ud med disse ændringsforslag.

Under førstebehandlingen tilkendegav boligministeren, at hun ikke så det store problem i

[Holger K. Nielsen]

det. Derfor vil jeg gerne vide, hvad der er grunden til, at regeringen nu tilsyneladende har skiftet opfattelse og alligevel mener, at det er et problem. Er det, at det er Fremskridtspartiet, som nu i virkeligheden styrer regeringen på dette område? Det var som erkendt Fremskridtspartiet og fru Kirsten Jacobsen, der kørte frem med denne løsning. Jeg synes, det er helt uforståeligt og som sagt uanstændigt, at man på den måde giver efter for den pression, vi har oplevet fra disse panthavere.

Vi stemmer naturligvis imod boligministerens ændringsforslag uden for betænkningen.

Hvad angår de socialdemokratiske ændringsforslag, har vi været lidt i tvivl. Der er måske noget om den tankegang, som Socialdemokratiet har været inde på, men på den anden side har det været helt afgørende for os, at de ordninger, vi her opererer med, ikke må give anledning til prisstigninger og spekulation og kapitalgevinster. Men det må altså erkendes, at hvor sympatisk det socialdemokratiske forslag end er, vil det kunne medføre det, man i svaret kalder utilsigtede kapitalgevinster. Det er rigtigt, at det er i forhold til de 20-årige annuitetslån, men det er jo også det, der vil være realiteten for mange af disse mennesker.

Derfor kan jeg sige, at vi stemmer imod de socialdemokratiske ændringsforslag nr. 4 og 9.

Dernæst vil jeg gerne sige noget om SF's ændringsforslag vedrørende den stempelfri sommer.

I går fik vi som bekendt nogle chokerende tal vedrørende statsbudgettet fra finansministeren, hvor det viste sig, at statsbudgettet er løbet helt løbsk især på grund af færre indtægter. Vi fik også at vide, at regeringen vil gå i gang med en sparerunde her i løbet af sommeren. Så vidt jeg husker, ville man finde besparelser af størrelsesordenen 1,6 mia. kr.

I den sammenhæng må jeg tilstå, at det for mig er svært at skulle lægge ryg til, at man på denne måde subsidierer ejerboligsektoren i en størrelsesorden på måske ca. 300 mio. kr., som man forudsætter i bemærkningerne.

Det synes jeg ærlig talt er svært at skulle lægge stemmer til, også i betragtning af at vi ved, at effekten formentlig vil være begrænset – det vil være en kortsigtet fornøjelse. En række hushandler vil blot blive flyttet frem, og så vil vi, som fru Pia Gjellerup i øvrigt også var inde på, stå med nøjagtig de samme problemer til efteråret.

Vores løsning er ikke som Socialdemokratiets at forlænge yderligere, men derimod at sige nej til denne stempelfritagelse.

Det løser ingenting, og vi står med nøjagtig det samme problem, når man genindfører stempelafgifterne. Jeg vil garantere for, at når stempelafgifterne bliver genindført, får vi ejendoms-mæglere og andre løbende inde hos os, som vil sige, at nu er boligsalget gået helt i stå, boligmarkedet er faldet sammen, og vi er nødt til at genindføre denne fritagelse for stempelafgifterne. Det er ikke nogen hensigtsmæssig måde at styre boligmarkedet på, at man pludselig i en 4-måneders-periode sætter fuld damp på, hvorefter man lukker til igen. Der er meget mere behov for glidende, langsigtede løsninger. Disse kortsigtede gostoppolitikker er ikke særlig hensigtsmæssige. Derfor er der ud fra den betragtning grund til at være skeptisk over for stempelfritagelsen, også fordi vi ikke ved, hvordan det skal finansieres. Det står helt hen i det uklare efter den chokrapport, vi fik fra finansministeren i går.

Jeg må i den sammenhæng tilstå, at jeg ikke helt forstår Socialdemokratiets holdning til dette her. Jeg ved godt, at det er hr. Erling Olsen, der er kommet med ideen om den stempelfri sommer, og der kan også godt være sympatiske ideer i den, men især i betragtning af, at vi ved, at regeringen vil spille ud med store besparelser – som sagt regner man med her i sommerens løb i størrelsesordenen 1,6 mia. kr., ligesom vi ved, at næste års finanslov vil indeholde så store besparelser, at vi her til efteråret igen skal stå og behandle store nedskæringer på boligstøtten, og at der vil blive gennemført store nedskæringer i forhold til den almennyttige sektor – kan man så leve med at give dette subsidium på 300 mio. kr. til ejerboligsektoren? Jeg har ikke forståelse for det. Selv om det er Socialdemokratiet, der er kommet med ideen, synes jeg, at de burde sige: Ideen var måske god nok, men i den sammenhæng, den nu kommer til at indgå i, er vi alligevel villige til at tage det i os igen.

I betragtning af de meget asociale nedskæringer, vi ved vil blive konsekvensen af det, regeringen barsler med, vil vi ikke være med til at støtte boligejerne og ejerboligsektoren med så mange penge, som tilfældet er her.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg var for en sikkerheds skyld nede og se i min betænkning, om ikke SF indstillede forslaget til vedtagelse med de af SF stillede ændringsforslag og så nogle af de mere teknisk prægede ændringsforslag fra boligministeren.

Jeg kan forstå, det ene er et opgør med den stempelafgiftsfri sommer – det kan jeg tage om lidt – det andet, der er tilbage af forslaget, er 30-årige lån, og de 30-årige lån kan jeg forstå på hr. Holger K. Nielsen at SF er betænkelige ved.

Det er en betænkelighed, vi kan dele fra Socialdemokratiets side. Men så må det være sådan, at man sørger for, at de, der er mest klemt blandt dem, man vælger at give nogle fordele – og det må være dem, vi har defineret som de tvangsauktionstruede – får mindst lige så gode vilkår. Det er den ulogiske følge af forslaget, vi har peget på, at det netop er de tvangsauktionstruede, som skal være bundet til deres huse. Som den konservative ordfører sagde det: De skal reddes for at blive boende.

Spørgsmålet må imidlertid være: Hvad så med alle de andre, der får 30-årige lån? Skal de ikke blive boende, eller er det logiske så at sige, at så skal disse 30-årige lån også indfries?

Jeg mener, at vi med Socialdemokratiets forslag har fået lavet en logisk sammenhæng, sådan at de klemte faktisk bliver hjulpet lige så vel som dem, der ikke er klemte.

Hvad angår den stempelfri sommer, mener jeg, at det, at vi får gang i boligmarkedet, betyder, at vi kommer til at undgå mange sociale og menneskelige problemer, som tvangsauktionerne er udtryk for. Vi har jo så til gengæld også kunnet se af undersøgelser, at en af grundene til, at der er ganske mange tvangsauktioner, er, at mange familier er i en social situation, der gør, at de ikke er i stand til at betale deres husleje.

Derfor mener vi, at det pust, der kan gives til at igangsætte boligmarkedet i sommer, er et vigtigt pust også af sociale grunde.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Alligevel synes jeg, at også Socialdemokratiet må begynde at prioritere, hvad man vil. Man må begynde at tage sig i agt for, at den ene hånd ikke gør noget, som er i modsætning til, hvad den anden gør.

Vi ved jo godt, at vi får nogle kæmpeslagsmål om nedskæringer i boligstøtten, i den almen-nyttige sektor. Jeg ved selvfølgelig udmærket, at Socialdemokratiet vil gå imod disse nedskæringer, men ville det ikke være mere overbevisende, hvis man samtidig gav udtryk for, at det ikke er rimeligt, at man poster 300 mio. kr. i ejerboligsektoren? For det er jo ikke kun de sociale tilfælde, man hjælper her. Det er overordentlig tvivlsomt, hvilke sociale tilfælde man hjælper med denne stempelfritagelse. Og i øvrigt er der vel i mange tilfælde blot tale om, at man fremskynder et salg, der alligevel ville have fundet sted. Det er jo det, som svarene fra Økonomiministeriet har vist, og de viser også, at en af effekterne af denne stempelfri sommer med sikkerhed vil være prisstigninger på ejerboligmarkedet.

Konsekvensen af at pumpe omsætningen op er netop, at man får prisstigninger. Jeg kan slet ikke se det sociale argument for stempelfritagelsen; tværtimod vil det i sammenhængen komme til at virke overordentlig asocialt.

Mejdahl (V):

Nu er det tredje gang, vi debatterer ejerbolig-folket her i salen inden for kort tid, først ved forespørgselsdebatten, så ved førstebehandlingen og nu igen ved andenbehandlingen. Og vi får jo en chance mere på fredag. Så boligforliget er kommenteret både forfra og bagfra.

Der foreligger nu 15 ændringsforslag, hvoraf de ni er stillet af boligministeren, og fælles for disse ni ændringsforslag er, at de skal klargøre visse afgrænsningsspørgsmål, bl.a. forholdet om stempelfrihed for ejerpantebreve og incitamenter til, at efterstående panthavere vil rykke for de 30-årige mikslån, og hvilke forhold der ikke er omfattet af ejerskifte osv.

Venstre støtter de ni ændringsforslag og afviser de syv andre, som er fremsat af Socialdemokratiet og SF, fordi vi mener, at lovforslaget nu opfylder de hensigter, som er aftalt i forliget for ca. 3 uger siden.

Sammenfattende vil jeg sige, at jeg håber, at så mange som muligt, som med fordel kan bruge de muligheder, vi nu giver, vil bruge dem, så vi får gang i boligmarkedet igen og afbøder en række tvangsauktioner.

Om tilbudene skal blive en succes, tror jeg afhænger af, hvordan vi som politikere vil præge sommerens boligdebat. Forskellige meldinger

[Mejdahl]

giver usikkerhed, og jo flere og kraftigere forskellige meldinger fremføres, jo større bliver usikkerheden hos boligejerne, og jo større usikkerhed, jo mindre bliver succesen. Vi kan selv være med til at bestemme tilliden til vore beslutninger.

Kirsten Jacobsen (FP):

De ændringsforslag, som er stillet af boligministeren og tiltrådt af forligspartierne, er i høj grad udtryk for et ønske om at få klargjort teksten og få fjernet et par af de sten, som har ligget der, og som man kunne frygte ville blokere for, at lovgivningen blev en succes.

Der er kommet med, at også annuitetslån kan ombyttes, hvis deres afdragsprofil svarer til et mikslån. De 30-årige ejerskiftelån kan også ydes som annuitetslån, blot afdragsprofilen svarer til mikslån, altså at der bliver kortere løbetid.

Vi har fået præciseret, hvad der egentlig er ejerskifte, således at det nu er helt klart, at overgangen til medejer og ægtefælle, herunder også registrerede partnere og livsarvinger eller personer, som har haft fælles bopæl i mindst 2 år, ikke er ejerskifte.

Det er også blevet præciseret, at der kun skal være ansøgt om lån og ikke afgivet lånetilbud. Det er endvidere præciseret, at ejerpantebreve er stempelfri, når det drejer sig om finansiering af restkøbesummen i forbindelse med en handel.

Effektueringsperioden for ombytningslånene udvides til 30. juni 1992 for at undgå risikoen for, at der skal komme for stort pres og dermed for stor påvirkning af kurserne.

Dernæst er der det ændringsforslag, som er stillet uden for betænkningen, og som skal løse problemet med hensyn til de efterstående panthavere. Når dette ændringsforslag er stillet, er det, fordi Justitsministeriet klart har fortalt Folketingets Boligudvalg, at det var et problem, og at efterstående panthavere ville kunne blokere for den omlægning, som man havde aftalt i forliget. Når man nu tilbyder dem 5 pct. i ekstraordinært ejerskifteafdrag, mod at de nedsætter ydelsen tilsvarende, regner man altså fra forligspartiernes side med, at det vil få efterstående panthavere til at medvirke og ikke sige nej.

Jeg vil i den forbindelse gøre hr. Holger K. Nielsen opmærksom på, at den pression, der er udøvet specielt af de professionelle pantebrevs-

ejere, har været en medvirkende årsag til, at ændringsforslaget ser ud, som det gør, og er ikke bare et udtryk for, at man må acceptere nogle gebyrer af samme størrelse.

Ændringsforslaget fra SF om, at der overhovedet ikke skal være stempelfrihed, stemmer vi imod.

Ændringsforslagene fra Socialdemokratiet stemmer vi også imod – logik eller ej, klemt eller ej – for de ligger uden for det, forligspartierne har aftalt.

Og så skal vi altså lige huske på, at om det her bliver en succes eller ej, afhænger, som hr. Mejdahl sagde, meget af, hvordan vi serverer det, hvordan vi opfører os herinde, og i den forbindelse hvilke udtalelser vi kommer med om ændringer på det her område.

Hvis vi får en fredelig sommer, så kan det være, at det her bliver løst på en fornuftig og naturlig måde, og det er grunden til, at disse ændringsforslag er stillet.

Sonja Albrink (CD):

Som jeg sagde ved førstebehandlingen af dette lovforslag, drejer det sig om en beskeden håndsrækning til boligejerne.

Centrum-Demokraterne havde hellere set noget mere langsigtet, noget, der kunne give en vis optimisme. I december sidste år tog vi et skridt i den rigtige retning, det ved vi alle. Nu tager vi ét mere, og jeg er sikker på, at inden der er gået et år, må vi tage det tredje skridt.

Centrum-Demokraterne indstiller lovforslaget til vedtagelse med de under nr. 2-6, 8-10 og 13 stillede ændringsforslag. De to nye ændringsforslag fra boligministeren synes jeg godt vi kunne have fået i lidt bedre tid inden andenbehandlingen. De to ændringsforslag ligner en form for lokkemad for pantøverne, men det skal ikke skille os ad. Vi stemmer for de to nye ændringsforslag fra boligministeren.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger, blot udtale, at jeg glæder mig over, at der til trods for de indvendinger, som er kommet fra forskellige side mod enkelte dele af dette lovforslag, tegner sig et meget bredt flertal bag forslaget.

Jeg vil kun til hr. Holger K. Nielsen komme med den bemærkning, at jeg naturligvis er meget taknemmelig over den bekymring eller ret-

[Boligministeren]

tere sagt den interesse, som hr. Holger K. Nielsen viser for betalingsbalancen, men jeg kan fortælle hr. Holger K. Nielsen, at finansministeren, der har været medinddraget i forhandlingerne om dette lovforslag, har fuld tillid til, at det kan klares.

Jeg er naturligvis glad for, at hr. Holger K. Nielsen har viet problemet så megen opmærksomhed. Det har vi naturligvis også, og det er også en del af baggrunden for, at lovforslaget har fået nøjagtig den udformning, som det har, hvor vi mener, at vi finansielt kan stå inde for, at det er forsvarligt.

Jeg vil slutte med at gentage det, som hr. Mejdaahl, synes jeg, helt rigtigt sagde, nemlig at vi selv er med til at bestemme tilliden til vore beslutninger. Det er et forslag, som for en stor dels vedkommende løber i ganske kort tid med henblik på, at vi får sat gang i et husmarked, som har været lammet i ganske lang tid.

Som jeg også sagde under førstebehandlingen af forslaget, gælder det nu om for rådgivere og for sælgere og købere af huse at bruge det, som nu engang er noget af det allermost fornuftige, ikke mindst når man skal foretage store investeringer, nemlig sin egen gode, sunde fornuft. Hvis den bruges, og hvis rådgiverne medvirker til at få dette forslag igennem til glæde for de forskellige hussælgere og huskøbere, så tror jeg også, at lovforslaget vil have den tilsigtede effekt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen forkastedes, idet 42 stemte for, 75 imod.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 uden for betænkningen af boligministeren vedtoges med 63 stemmer mod 54.

§ 1 med de foretagne ændringer vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen forkastedes, idet 42 stemte for, 76 imod.

Ændringsforslag nr. 5 i betænkningen, § 2, således ændret, § 3, ændringsforslag nr. 6 og ændringsforslag nr. 15 uden for betænkningen af boligministeren vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 8 i betænkningen forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 i betænkningen vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9 i betænkningen forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 i betænkningen, § 4 med de foretagne ændringer og ændringsforslag nr. 12 i betænkningen vedtoges uden afstemning.

§ 5 med den foretagne ændring vedtoges med 101 stemme mod 17.

Ændringsforslag nr. 11 om, at § 5 udgår, var dermed forkastet.

Ændringsforslag nr. 13 i betænkningen og § 6, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Anden behandling af lovforslag nr. L 161:

Forslag til lov om administration af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.
Af landbrugsministeren (Tørnæs).

(Fremsat 18/1 90. Første behandling 31/1 90. Betænkning 23/5 90).

Der var stillet 13 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.